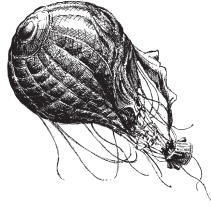

Kapitola 1.

REJ CESTOVATELŮ A VYNÁLEZCŮ ✦ OSUDNÉ SETKÁNÍ ✦ POŽÁR BALONU ✦ NEKLID SIRA FRANCISE ✦ SLIBNÝ PROJEKT

Návštěvník Londýna, který by kráčel ráno dne 13. ledna 1862 po Pall Mall a zabočil na náměstí Waterloo, aby se zde poklonil pomníku padlých vojáků v krymské válce, pomyslí si, že se ocitl uprostřed tlupy šilenců prchajících z blázince. Muži ve věku od patnácti do pětasedmdesáti zde pobíhali, křičeli a divoce gestikulovali. Tu a tam vřava přecházela ve rvačku a po několika hodinách této mely pokrývaly dlažbu rozšlapané klobouky, utrhané nákrčníky a kaučukové manžety. Kdyby se týž návštěvník obrátil na policistu důstojně hlídkujícího před budovou Royal Bank of Scotland a zeptal se ho, zda jde vskutku o šilence, dostalo by se mu překvapivé odpovědi:

„Nikoli, pane. Nejsou to šilenci. Jsou to cestovatelé a vynálezci.“

A hned by bylo všechno jasnější.

Pobíhající lidé byli statní a energičtí. Mnozí měli obličej do hněda opálené, třebaže londýnské počasí v lednu věru že nezbarvuje pleť do bronzova. A přestože pohyb davu byl na první pohled neuspořádaný, přece jen ho něco sjednocovalo. Zraky i kroky přítomných směřovaly k budově označené číslem 3 na zmíněném náměstí. K budově, na níž visela velká mosazná tabulka s prostým nápisem:

KRÁLOVSKÁ ZEMĚPISNÁ SPOLEČNOST

Zvědavý návštěvník by se asi osmělil k dalšímu výslechu ochotného policisty a dostalo by se mu následujícího vysvětlení:

„Zeměpisná společnost vypsala částku ve výši padesáti tisíc liber šterlinků pro jednotlivce nebo skupinu, která předloží projekt objevitelské cesty do nitra

Afriky. Zvláštní pozornost bude věnována technickému řešení. Proto je zde tolik cestovatelů a tolik vynálezců, pane. A proto ten povyk.“

A skutečně, bylo patrné, že dav se dělí na dvě velké skupiny. Cestovatelé nevrážili na vynálezce, nazývali je snílky a podvodníky, a vynálezci zase osočovali cestovatele ze zpátečnictví.

Mnozí z vynálezců se sem dostavili i se svými výtvary. Byl tu kupříkladu jeden, který předváděl boty opatřené ocelovými péry.

„Co krok, to skok! Vzdálené končiny africké budou na dosah ruky. Divoká zvířata? Nepřátelští domorodci? Cestovatel vybavený mými pérovými botami jim snadno unikne!“

Na dotvrzení svých slov vyskakoval muž do úctyhodné výše.

Jiný zase upozorňoval, že v Africe je mnoho širokých řek, jmenujme Nil, Niger, Kongo a Zambezi. Ale i řeky jako Ogooué, Šibeli, Jubba, Mulúja, Selif či Medžera mohou v určitých ročních dobách tvořit nepřekročitelnou překážku, pokud ovšem poutník nebude vybaven jeho vynálezem – říčním skafandrem, umožňujícím přejít řeku po jejím dně.

Mezi vynálezci byl spatřen i jistý inženýr Banks, jinak ctihodný budovatel železničních tratí, který nabízel sestrojení parního slona schopného za sebou vléct obytné vagony, stejně jako lokomotiva táhne vagony železniční. Zjevná neuskutečnitelnost projektu mu však vynesla okamžitý posměch a zhrzený a uražený inženýr Banks brzy vřavu opustil.

Největší pozornost však na sebe přitahoval muž ve skotské sukničce a s baretem na hlavě, ramenať a zjevně otužilý, nadaný hlučným hlasem a bujnou fantazií.

„Africké cesty jsou plné nebezpečí,“ volal. „Na poutníka číhají nejen šelmy a divocí válečníci, ale i hadi a hmyz přenášející rozličné choroby. Cesta objevů je vroubena hroby, přátelé. Většina obětí podlehla útrapám tropických nemocí! Jediná bezpečná cesta do nitra Afriky vede vzduchem. Pérové boty? Skafandry či parní sloni? To jsou nesmysly. Balon, to je jediný bezpečný dopravní prostředek!“

Odpovědi mu byl bouřlivý smích.

Muž stál na voze taženém dvěma zasmušilými valachy. Přímo u něho se zastavil gentleman s koženou složkou na spisy, kterého doprovázeli viditelně silní muži, patrně znalí všech druhů zápasu.

„Dovolíte dotaz, pane... pane...“

„Richard Kennedy,“ představil se neznámý. „A jak vy se račte jmenovat?“

„Hyppolit James Morgan,“ odpověděl gentleman a ledabyle se dotkl ukazovákem pravé ruky okraje svého cylindru. „Nuže, pane Kennedy, cesta balonem nad pásmem doletu otrávených šípů i nakažených much tse-tse je jistě bezpečná.“

„Jsem rád, že to uznáváte, pane Morgane,“ odvětil Skot.

„Vidím zde však jeden háček, či dva.“

„Tedy dvojháček!“ vykřikl nějaký posměváček, stojící opodál.

„Jeden spočívá v tom, že balon si letí, kam chce, přesněji řečeno, kam ho zanese vítr, a ten vane, kam se mu zamane. Nu a ten druhý háček, milý pane, balon potřebuje lehký plyn. Vodík! Kde ho vezmete uprostřed černého kontinentu?“

„Čekal jsem tento dotaz,“ pravil Kennedy, zřejmě rozjařen. „Čekal jsem ho a doufal, že ho někdo vysloví. Děkuji, pane Morgane! Jsem připraven vám předvést nafouknutí balonu prostřednictvím svého vynálezu, krytého patentem. Zde na tomto voze mám vyvíječ vodíku. Uvolním krycí plachtu, stisknu páku, začnu pumpovat...“

„To se podívejme,“ utrousil Hyppolit James Morgan posměšně.

V tuto chvíli se vřava na náměstí Waterloo poněkud uklidnila. Rozkřiklo se totiž, že na rohu náměstí, kde Pall Mall směřuje k Suffolk Street, nějaký vynálezce předvádí balon, jímž hodlá letět do Afriky. To vyvolalo podiv jak cestovatelů, tak vynálezců. Věděli už, že o cosi podobného se pokoušejí Francouzi, a bylo proto v zájmu všech, aby podnik tohoto typu vykonal Brit.

Kolem vozu Richarda Kennedyho bylo brzy těсно. Skot, rudý v tváři, pumpoval ze všech sil. Zprvu jeho úsilí nevedlo k viditelnému výsledku. Po pěti minutách pumpování se však začala plachta na jeho voze vzdouvat a také vodíkový vyvíječ začal pracovat tak, jak vynálezce čekal a sliboval. Posměšných výkřiků ubývalo, až ztichly docela, a po nějaké době je vystřídaly výkřiky úžasu a poté nadšení.

„Tak co tomu říkáte, pane Morgane?“ zaburácel Kennedy z vozu. U pumpy už ho vystřídali dobrovolníci, takže se mohl věnovat vysvětlování a vychvalování svého vynálezu. „Už věříte, že dokážu naplnit svůj balon kdekoli na světě, tedy i uprostřed rovníkové Afriky?“

„Připouštím, že jste na mě udělal dojem, pane Kennedy,“ řekl pan Morgan. „Nicméně zůstává ten druhý háček.“

„Směr větru? Pane, Afrika je rozsáhlá a neprobádaná. Ať mě balon ponese kamkoli, všude budu platný geografické vědě a své vlasti.“

„Británii!“ napověděl někdo.

„Skotsku,“ odsekl Kennedy hněvivě.

„Vy tedy poletíte, aniž budete vědět kam?“

„Vstříc neznámu, vstříc novým objevům, pane Morgane!“

„Nu,“ usmál se Hyppolit James Morgan blahosklonně, „uvidíme, zdali bude prezident Zeměpisné společnosti sir Francis příznivě nakloněn projektu objevitelské cesty, namířené do libovolného směru!“

„Jsem si tím jist,“ holedbal se Kennedy. Pak se otočil, neboť ucítil jakýsi čpavý zápach. Nemýlil se, byl to dým ze zápalky. Jeden z pomocníků, znavený pumpováním, vytáhl z kapsy pouzdro, z něho vyjmul doutník, ukousl špičku, škrtl a přiložil zápalku ke konci tabákového smotku.

„Ne, probůh,“ zvolal Kennedy a vrhl se k tomu muži. Ten se lekl, ucukl a přiložil bezděky hořící konec doutníku k plátěné trubici, která přiváděla plyn do vzdouvajícího se balonu.

Vše ostatní bylo dílem okamžiku.

Hadice vzplanula a následoval výbuch, který porazil lidi v okruhu dvaceti metrů, ctihodného Hyppolita Jamese Morgana a jeho svalnaté průvodce nevyjímaje. Ti mu hned vzápětí pomáhali na nohy a sbírali jeho složku na spisy. Richard Kennedy nezapomněl na dosud klidné valachy zapřažené k vozu a zatímco na voze zuřil oheň, vypřáhl vzpínající se zvířata od oje. Do krajnosti vyděšení koně se rozběhli do davu. Pošlapali i muže v říčním skafandru a nestáčil uniknout ani vynálezce s pérovými botami.

Vřava dostoupila vrcholu.

Byla tak silná, že i sám předseda Zeměpisné společnosti sir Francis pokládal za nutné přerušit probíhající schůzi a vyšel v doprovodu svého tajemníka pana Rowena před budovu, aby se osobně přesvědčil, co se děje.

Při pohledu na takové divadlo nevěřil vlastním očím.

V rohu náměstí cosi hořelo, kolem pomníku padlých pobíhali koně, před nimi poskakoval muž na pérových botách a kam oko dohlédlo, byly vidět rozčilené obličejy, hrozící pěsti a létající klobouky.

„Co to má znamenat?“ zeptal se sir Francis rozhořčeně.

„To jsou, sire Francisi, uchazeči o padesátitisícovou podporu Zeměpisné společnosti.“

„Cože? Taková cháska?“

„Není to cháska,“ pravil tajemník důstojně. „Jsou to cestovatelé a vynálezci.“

„Tihle? Nesvěřím tak obrovskou sumu nějakým dobrodruhům a pomatencům!“ zvolal sir Francis pobouřeně.

„Někdo ale ty peníze dostat musí, jinak si je donátoři vezmou zpět,“ připomněl mu tajemník Rowen. „Lhůta vypršela.“

„Vím,“ řekl sir Francis, nevraživě přehlížeje bouřlivé shromáždění. „Společnost samozřejmě ty peníze přidělí, ale jen nějakému opravdovému, pečlivě připravenému projektu.“

V tu chvíli k němu už kráčel vážný muž v žaketu a cylindru, s koženou složkou na spisy v ruce. V obličejí byl snědý, jako bývají muži bílé pleti po dlouholetém pobytu v afrických tropech.

„Mé jméno je Hyppolit James Morgan,“ představil se s jemnou úklonou.

„Taky cestovatel? Nebo snad... vynálezce?“ zeptal se rozladěný sir Francis.

„Ani jedno, ani druhé. Jsem, dejme tomu, podnikatel, sire Francisi. Zde v tomto projektu je shrnuta moje dlouholetá zkušenost s africkými aktivitami. Není to projekt pouhé cesty. Je to brána otevírající vstup cestovatelům i vynálezciům - vstup do černého kontinentu pokroku.“

Sir Francis si Morgana pozorně prohlížel. Pak kývl na tajemníka. Ten převzal složku, otevřel ji a zalistoval v množství papírů.

„Zdá se, že projekt je pečlivě připraven. Papírů je vskutku mnoho.“

„Nu, pane Morgane,“ řekl po chvílce přemýšlení sir Francis, „zdá se, že se o vašem projektu dá uvažovat. Rozhodně zde nehrozí nebezpečí nějaké ztřeštěnosti, jako je tamta,“ podotkl a pokývl bradou ke sloupu černého dýmu stoupajícího v rohu náměstí.